

procesy mzdové a je tudíž zcela na místě určité omezení procesní legitimace, kteréžto omezení by však při sporech příkázaných soudům pracovním znemožnilo značné části dělnictva domáhati se svých nároků vyplývajících jen z poměru pracovního. Tím se pochopitelně klade větší požadavek na naprostou objektivitu předsedy, jednání řídicího, jakož i na odborné znalosti přísedících. Tomu ostatně nasvědčuje i ustanovení odstavce druhého § 20 cit. zákona, který zní:

»Ve sporech, jejichž předmět má hodnotu vyšší než 2000 Kč, a vůbec ve sporech, ve kterých jde o obsáhlou skutkovou podstatu nebo o složitý právní poměr, mohou strany soudu předložit přípravná podání; jsou-li zastoupeny advokáty (§ 23), může jim to býti soudem uloženo.«

JUDr. JIŘÍ PLESKOT:

Přehled judikatury sociálně pojišťovací (zák. č. 221/24 ve zn. nov. č. 184/28).

(Pokračování.)

II. Nároky pojištěnců.

A. Při nepřihlášení neb špatném přihlášení.

Zaměstnavatel jest povinen přihlásiti osoby u něj zaměstnané (§ 17).

Zaměstnavatel nese důsledky nepřihlášení zaměstnance k pensijnímu pojištění (obdobně pro poj. invalidní a starobní) a je zavázán k náhradě škody z opomenutí vzešlé (ns z 2. V. 1930 Rv II 485/29, P. P. č. 154, Svép. č. 15/1930).

Domáhá-li se vdova po zaměstnanci na zaměstnavateli náhrady škody, ježto ho nepřihlásil včasné k pensijnímu pojištění, nelze přihlídnouti k spoluzavinění zaměstnance na opomenutí včasné přihlášky. (Obdobně pro pojištění invalidní a starobní.) (Ns z 19. I. 1927 R I 1154-26, Váž. obč. 6711.)

Zjištění, že zaměstnanec byl k zaměstnavateli v poměru služebním podléhajícím pensijnímu pojištění, a že bylo povinností zaměstnavatele, by ho přihlásil k pensijnímu pojištění podle výše jeho platu, a náhrady škody způsobené tím, že firma opomenula učiniti včas řádnou přihlášku k pensijnímu pojištění, lze se domáhati pořadem práva. (Obdobně i pro pojištění invalidní a starobní.) (Ns z 15. IX. 1927, R I 729/27, Váž. obč. 7310.) V této formální otázce rozhodl však Nejvyšší soud také opačně, a to: Zaměstnanec nemůže se na zaměstnavateli domáhati pořadem práva určení, že byl k němu v poměru služebním, podléhajícím pensijnímu pojištění ve smyslu zákona o pensijním pojištění a že tudíž podléhal povinnosti pojistné s povinností zaměstnavatele přihlásiti ho k pensijnímu pojištění a že mu zaměstnavatel ručí za veškeré škodné následky z opomenutí včasné a řádné přihlášky k pensijnímu (obdobně invalidnímu a starobnímu) pojištění (ns z 24. I. 1929, R I 1037/28, Váž. obč. 8643).

Zaměstnavatel jest povinen náhradou škody rodinným příslušníkům pojištěnce, učinil-li v přihlášce vědomě nebo z nedbalosti nepravdivé údaje. Nároky rodinných příslušníků pojištěnce proti pensijnímu ústavu mají povahu nároků veřejnoprávních a nemohou býti zkráceny do-

To sice znamená zotřetí procesní formy, ale jen v případě zastoupení právním zmocněncem. Nejsou-li strany zastoupeny advokáty, může předseda ve sporech takových k přípravě ústního jednání slyšeti strany a sepsati o tom protokol. Právní ochrana chudých stran zaručena je poslední větou citovaného paragrafu.

Stanovisko zákona o pracovních soudech týkající se fakultativního zastoupení stran jest účelné a tendenci zákona prospěšné. Strana nemající prostředků k právnímu zastoupení nemůže alespoň počítovat svoji procesní méněcennost a má alespoň vědomí souřadnosti se stranami právně zastoupenými.

hodou zaměstnavatele se zaměstnancem. Soudy jsou vázány pravoplatnými rozhodnutími, jež vydaly správní úřady ve věcech pensijního pojištění v mezích své působnosti. V otázce příčinné souvislosti náhradních nároků dlužno se obíratí otázkou, zda výše pojistných nároků řídí se výší přihlášených či zjištěných služebních požitků zaměstnancových a zda rodinní příslušníci pojištěnce měli možnost brániti se proti výměře důchodů, provedené na základě přihlášených služebních požitků. (Obdobně pro pojištění invalidní a starobní.) (Ns z 2. III. 1926, R II 6/26, Váž. obč. 5804.)

Zaměstnanec, jenž se vzpíral, aby byl pro případ invalidity pojištěn, anebo jinak opomenul hájiti své zájmy ohledně pensijního pojištění, nelze uložit, aby nesl část škody vzešlé opomenutím včasné přihlášky k pensijnímu pojištění. (Obdobně pro pojištění invalidní a starobní.) (Ns z 8. IX. 1928, Rv I 1877/27, P. P., VIII, str. 14, Váž. obč. 8286.)

V pojištění nemocenském však »Zaměstnanec nemá proti zaměstnavateli nárok na náhradu škody z důvodu, že zaměstnavatel nevyhověl řádně ohlašovací povinnosti podle § 19, pokud se týče § 18/1/a zákona.« Všeobecných zásad o náhradě škody nelze použiti tam, kde zákonodárce na porušení zákonných předpisů stanoví zvláštní sankci, jakž se stalo §§ 20 a 260 zákona č. 221/24 Sb. z. a n., neboť sankce taková jest ustanovením výjimečným, jež nesmí býti rozšiřováno (ns z 26. X. 1928, Rv I 162/28, P. P. VIII, str. 31, Váž. obč. 8411).

Zaměstnanec nemůže se domáhati na zaměstnavateli náhrady škody z důvodu, že ho přihlásil u okresní nemocenské pokladny menším výdělkem než skutečně měl (ns z 10. VI. 1927, Rv I 290/27, Váž. obč. 7142).

B. Nároky pojištěnců v nemoci.

Nemocenská pojišťovna jest povinna poskytnouti pomoc v nemoci, a to: pojištěnci zdarma lékařskou pomoc, jakož i potřebná léčiva a jiné terapeutické pomůcky (nemocenské ošetřování). Nemocenské ošetřování poskytuje se od počátku

nemoci, pokud nemoc trvá. Přestane-li nemocný konati práce nebo služby povinně pojištěné, poskytuje se nemocenské ošetření nejdéle jeden rok ode dne, kdy přestal vykonávat práci nebo služby povinně pojištěné (§ 95).

Podle ustálené judikatury nss a i podle judikatury bývalého vídeňského S. s. jest pokládati za nemocného ve smyslu nemocenského zákona toho, kdo jest potřeben lékařské pomoci a léků. Pokud tento stav trvá, jest považovati pojištěnce za nepřetržitě nemocného ve smyslu nemocenského zákona, beze zřetele na to, zdali snad podle vědy lékařské jde o jednu a touž nemoc či o choroby různé (nns z 15. XII. 1928, č. 19.213/27, Boh. A, 7651).

Za den vzniku onemocnění jest považovati den, kdy zaměstnanec stal se potřebným lékařské pomoci a nikoliv den, kdy onemocnělý se k lékaři nebo do nemocnice dostavil, pokud se týče, kdy došlo k faktickému poskytnutí lékařské pomoci, léků, či k výplatě nemocenského, tudíž k faktické realizaci nároků pojištěncových (nss z 5. V. 1929 čís. 8865/29).

Byl-li pojištěnec nepřetržitě se stanoviska vědy lékařské potřeben léků a lékařské pomoci, tudíž nemocen ve smyslu zákona, jest co do žalobního nároku právně bezvýznamné, zdali ve smyslu medicinském šlo po celou tuto dobu o tutéž chorobu, anebo o nemoci různé. O novém onemocnění bylo by lze mluvit pouze tehdy, kdyby potřeba léků a lékařské pomoci po nějakou dobu pominula. (V. p. s. 14. VI. 1950, Cpo 1596/30.)

Léčení v lázních není ošetřením ústavním. Poskytování lázeňské léčby jest dávkou dobrovolnou, předchozího ujednání vyžadující. (P. S. Chrudim 22. X. 1929, Cpo 2/29, Svép. č. 2/1950.)

Nemocenská pojišťovna je povinna k náhradě nákladů na umělé zuby, jen když by to bylo

podmínkou k odstranění nějaké nemoci, nebo když by pojištěnec nemohl bez nich vykonávati své zaměstnání. (P. S. Kutná Hora, 25. XI. 1929, Cpo 5/29 Svép. č. 2/1950.)

C. Nároky při pracovní neschopnosti.

Pojištěnci, jenž je neschopen práce pro nemoc nepřivoděnou úmyslně, je nem. pojišťovna povinna poskytnouti od třetího dne této neschopnosti nejdéle jeden rok denní nemocenské (§ 95).

Pojištěnec, vyčerpal-li jednoroční podpůrní dobu, nenabývá, i když vstoupí do nového pracovního poměru, nově nároku na nemocenské, když šlo o tutéž chorobu. (V. P. S. z 10. V. 1950, Cpo 888/50, P. P. IX, č. 81, Svép. č. 15/1950.)

Porušení předpisu, že pojištěnci mohou se dáti léčiti jen od lékaře ústavního, má za následek podle § 102, že pojištěnec ztrácí také nárok na nemocenské, neboť tím, že se dal léčiti lékařem neústavním, vzepřel se doзору pojišťovny. (P. S. Hradec Králové 2. II. 1951, Cro 75/50, Soc. úk. č. 3/1951.)

D. Nároky pojištěnek v mateřství.

U žen těhotných nastává pojistný případ v době šesti neděl před slehnutím, tím okamžikem, kdy zastaví námezdní práci (nss z 14. VI. 1924 č. 22.552/25 Boh. A č. 5741.)

Aby pojištěnka měla nárok na peněžité dávky po porodu, jest třeba, aby den, kdy zastaví výkon prací neb služeb, spadal nejdéle do doby dvanácti týdnů před porodem. (P. S. Praha 16. XI. 1929, Cpo 3/39, Svép. č. 3/1930.)

Nárok nemanželské matky podle § 168 obč. z. není zásadně vyloučen tím, že má zákonný nárok na pomoc v mateřství podle § 95 odst. II. zák. 221/24 (ns 7. II. 1929 R II 413/28, P. P. VIII, str. 72, Váž. obč. 8695). (Pokračování.)

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

256.

O mezích kompetence rozhodčí komise k rozhodování o návrzích záv. výboru na uznání, že propuštění dělníka-člena závodního výboru z práce bylo neoprávněné a že dělník má býti znovu přijat do práce a odškodněn za ušlý výdělek. Nález nss z 10. června 1951 č. 9145. Boh. A 9316. Prejudikatura: Boh. A 5907/26, 7475/28, 7610/28, 7627/28, 8625/30.*

Ke stížnosti závodního výboru, zřízeného v továrně Bratří P. v L., do propuštění Aloisie B., členky závodního výboru, z práce, prohlásila rozhodčí komise podle zákona o závodních výborech v Č. nař. nálezem, že se neshledává příslušnou k rozhodnutí podle § 5 lit. g), resp. § 22 zák. o záv. výborech, poněvadž propuštění jmenované dělnice stalo se podle ustanovení § 82 živn. řádu a na takové propuštění nevztahují se předpisy zák. o záv. výborech.

Uvažuje o stížnosti záv. výboru do tohoto rozhodnutí podané, musil nss především zjistit, jaký jest obsah výroku obsaženého v nař. rozhodnutí. Podle znění výroku toho prohlásila se rozhodčí komise za nepřislušnou k rozhodnutí o požadavcích záv. výboru opřených o předpisy §§ 5, lit. g) a 22 zák. o záv. výb. Enunciátem nař. rozhodnutí je tedy odmítnutí návrhů záv.

výboru pro nepřislušnost rozhodčí komise a nic jiného. Z důvodů, které nss vyložil blíže v nál. Boh. A 7475/28 a 8625/30, nelze do enunciátu takového vkládati smysl jiný, než jaký plyne z jeho znění, zejména nelze dávat mu smysl meritorního rozhodnutí o nárocích vznesených na spor záv. výborem, třeba by z odůvodnění jeho bylo patrné, jak žal. úřad nazírá na meritum věci. Slušelo proto pouze zkoumat, zda odmítnutí stížnosti záv. výboru pro nepřislušnost je ve shodě se zákonem.

Žal. rozhodčí komise prohlásila se za nepřislušnou z důvodu, že dotčená zaměstnankyně dopustila se jednání, pro které pracovní poměr mohl bez výpovědi býti zrušen podle § 82 živ. řádu, čímž pozbyla ochrany zaměstnance v závodě déle 3 let pracujícího podle § 3. lit. g) zák. o záv. výborech, a rovněž ochrany člena záv. výboru proti propuštění z práce podle § 22, odst. 1. zákona o záv. výb. Leč žal. komise přehlédla, že, zavdal-li zaměstnanec svému zaměstnavateli příčinu k propuštění z práce bez výpovědi podle § 82 živn. řádu, není tím vyloučena rozhodovací pravomoc rozhodčí komise podle §§ 5, lit. g), a 22 zák. o záv. výborech, nýbrž je dán pouze důvod k odeprání ochrany zaměstnanci podle těchto předpisů a k zamítnutí stížnosti záv. výboru in merito. (Srov. nál. Boh. A 7610/28). Je pravda, že rozhodčí komise není příslušná judikátně, zejména s účinkem právní moci rozhodovati o existenci důvodu k propuštění zaměstnance podle § 82 živn. řá-

* Boh. A 5908/26 (P. P. VI., str. 12), Boh. A 7475/28 (P. P. VIII., str. 22), Boh. A 7610 /P. P. VIII., str. 35), Boh. A 7627 (P. P. VIII., str. 36), Boh. A 8623/30 (P. P. IX., č. 75).